

9

DURUMSALLIK YAKLAŞIMI ORGANİZASYON VE STRATEJİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Öner Öztürk

İstanbul Ticaret Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı

GİRİŞ

Yönetim teorileri çok eski zamanlardan beri yöneticilerce kullanılmaktadır. Fakat yönetimin gerçek bir bilim olarak ele alınması Frederick Winslow Taylor tarafından 1911 yılında yazılan Bilimsel Yönetimin İlkeleri kitabının ardından gerçekleşmiştir. Yönetim'in Amerika'daki temsilcisi olan ve yönetim biliminin babası olarak kabul edilen Taylor'ın yanı sıra Avrupa'da da Fayol ve Weber'in yaptığı çalışmalar ile yönetim uygulamaları, araştırmalara dayanan bilimsel bir hüviyet kazanmıştır.

İnsan kavramına pek önem vermeden, örgüte ve yapılan işlere odaklanan klasik yönetim anlayışının ardından, insanı örgütün en önemli parçası olarak gören neo-klasik yönetim yaklaşımı ortaya çıkmıştır. Elton Mayo, Douglas McGregor, Abraham Maslow gibi araştırmacılar insan ve örgüt arasındaki ilişkiye yoğunlaşmıştır.

Klasik yönetimcilerin iş, neo-klasik yönetimcilerin ise sadece insan üzerine odaklanması bu iki kuramın sentezlenmesi gereksinimini doğurmuştur. Bu şekilde hem iş, hem de insana odaklanan ve daha önceki kuramlardan farklı olarak çevreyi de önemli bir örgütsel faktör olarak kabul eden ilk yönetim yaklaşımı olan modern yönetim yaklaşımı doğmuştur.

mıştır. Bu anlamda kendinden önce oluşturulan yönetim yaklaşımlarındaki olumlu noktalardan faydalanarak daha iyi işleyen örgüt yapıları oluşturabilmek adına modern yönetim yaklaşımı ortaya çıkmıştır.

Modern yönetim yaklaşımlarından birisi olan durumsallık yaklaşımı, doğru örgüt yapısının her örgüt özelinde farklılık gösterebileceğini iddia etmiştir. Durumsallık yaklaşımına ilişkin yapılan araştırmalarda, örgüt yapıları üzerinde belirleyici olan koşulların tespitine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu yaklaşıma göre çevre, teknoloji, büyüklük ve strateji gibi faktörler örgüt yapısının belirlenmesinde etkilidir.

Birçok araştırma ile desteklenen durumsallık yaklaşımında yapılan araştırmaların büyük çoğunluğu teknoloji ve çevre faktörleri üzerine gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan asıl amacı teknoloji ve örgüt yapısı ilişkisini belirleyebilmek olan bazı araştırmalarda büyüklüğün örgüt yapısı üzerinde etkisi olduğu ortaya konulmuştur.

Örgütün temel amaçlarına ulaşabilmek için kullandığı holistik bir plan olan stratejinin de örgüt yapısı üzerinde etkisinin olduğu yapılan iki ana çalışmayla ortaya konulmuştur. Bu kapsamda Alfred Chandler'ın yapı, stratejiyi takip eder savından sonra Miles ve Snow da örgüt yapılarının sahip olunan stratejilere göre belirlenmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

Yapmak istediklerini açıkça ortaya koyabilen ve bunlara ulaşabilmek için stratejilerini oluşturan örgütlerin, yapılarını bu stratejiler doğrultusunda kurması beklenmektedir. Çünkü, her örgüt yapısı, ortaya konulan stratejileri uygulayabilmek ve sonuca ulaşabilmek için uygun olmayacaktır.

KAYNAKÇA

Akgün, A. E., Keskin, H. ve Koçoğlu, İ. (2016). Örgüt teorisi. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık

Akkoyun, B. (2015). Teknoloji yönetiminin başarısında örgütsel yapı ve insan kaynakları yönetimi unsurlarının etkisi üzerine bir araştırma. Yayınlanmış doktora tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü

Ataman, G. (2009). İşletme yönetimi: temel kavramlar ve yeni yaklaşımlar. İstanbul: Türkmen Kitabevi

Atan, S. (12 Mart 2013). "Örgütsel strateji, yapı ve süreç" adlı Miles, Snow ve diğerlerinin (1978) makalesine bakış. 13. 04. 2018, <https://suatatan.wordpress.com/2013/03/12/orgutsel-strateji-yapi-ve-surec-adli-miles/>

Bolat, T., Seymen, O. A., Bolat, O. İ. ve Erdem, B. (2008). Yönetim ve organizasyon. Ankara: Detay Yayınları

Chandler, A. D. (1990). Strategy and structure: Chapters in the history of the industrial enterprise (Vol. 120). MIT pres.

Çolakoğlu, B. (2006). Yönetimde yeni paradigmalara çevresel ihtiyaçları tatmin etme boyutla-

11. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Eren, E. (2008). Yönetim ve organizasyon (çağdaş ve küresel yaklaşımlar). İstanbul: Beta
- Ginn, G. O. (1990). Strategic change in hospitals: an examination of the response of the acute care hospital to the turbulent environment of the 1980's. Health Services Research, Vol. 25, No: 4, pp. 565-591.
- Hicks H. ve R. Gullett (1975). The Management of Organizations, 3. Ed., McGrawHill.
- Koç, U. (2015). Koşul-bağımlılık kuramı, *Örgüt kuramı*, s. 30-46. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Koçel, T. (1999). İşletme yöneticiliği. İstanbul: Beta
- Koçel, T. (2010). İşletme yöneticiliği. İstanbul: Beta
- Luke, R. D., and Begun, J. W. (1988). Strategic orientations of small multihospital systems. Health Services Research, Vol. 23, No: 5, pp. 597-618.
- Luke, R. D., Walston, S. L. And Plummer, P. M. (2004). Healthcare strategy in pursuit of competitive. Health Administration Press, Washington DC.
- Miles, R. E., Snow, C. C., Meyer, A. D., ve Coleman Jr, H. J. (1978). Organizational strategy, structure, and proces. Academy of management review, 3 (3), 546-562.
- Sarpkaya, P. (2010). Yönetim kuramları ve eğitime yansımaları. R. Sarpkaya (Ed.), Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi içinde (s. 135-168). Ankara: Anı Yayıncılık
- Structure follows strategy. (b. t.). 12. 04. 2018,
https://en.wikipedia.org/wiki/Structure_follows_strategy
- Swayne, L. E., Duncan, W. J. And Ginter, P. M. (2006). Strategic management of healthcare organizations. Fifth edition, Blackwell Publishing.
- Şimşek, M. Ş., Çelik, A. (2014). Yönetim ve organizasyon. Konya: Eğitim Yayınevi